

Myrstigen – förändring i försörjningsstatus, upplevd hälsa mm

Myrstigen+ är till för dem som på grund av brister i svenska språket har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden. Verksamheten består av undervisning och praktik på Myrorna, vilken därefter ska fortsätta hos annan arbetsgivare. Undervisningen är individuellt anpassad med en övre tidsgräns på 6 månader, men med en möjlighet till kortare förlängning i enskilda fall.

Målgrupp

- Personer som klarat av minst nivå A i SFI, men behöver vässa svenskan för att kunna söka arbete
- Personer som är i behov av praktik och samtidigt svenskundervisning
- Personer som ingår i jobb- och utvecklingsgarantin eller andra insatser i enskilda fall
- Personer med ekonomiskt bistånd från kommunen.

Följande rapport är en bearbetning av uppgifter om de 62 personer som börjat i Myrstigens verksamhet under 2008 och fram till och med april 2009.

Rapportens slutsatser sammanfattas i följande punkter.

- Antalet personer som börjat i Myrstigens verksamhet fram till och med april 2009 uppgick till 62 personer. Detta är något lägre än målsättningen om minst 72 deltagare per år.
- Av 62 personerna var ingen född i Sverige. Endast 20 deltagare var män.
- Medelåldern var 45 år och färre än var femte deltagare var under 35.
- Majoriteten av deltagarna (52 procent) hade högst 9-årig grundskola. 6 kvinnor och 1 man hade ingen skolutbildning alls. 29 procent hade eftergymnasial utbildning. Männerna hade en i genomsnitt längre utbildning än kvinnorna.
- Drygt hälften av deltagarna hade specifika fysiska och/eller psykiska besvär som bidragande orsak till insatsen. Kvinnorna var överrepresenterade bland dessa deltagare.
- De flesta deltagarna hade antingen ekonomiskt bistånd från kommunen eller a-kassa vid insatsens början, sammanlagt 76 procent.
- Det genomsnittliga värdet på hälsobarometern vid insatsens början var 65. Endast 30 procent hade ett barometervärde på 90 eller däröver. Men det var stora skillnader mellan könen. Endast 21 procent av kvinnorna hade värden på 90 eller däröver, mot 50 procent bland männen, och 64 procent av kvinnorna hade ett barometervärde på högst 65, mot 20 procent bland männen.

42 personer har avslutat insatsen men uppgifter om situationen efter avslut föreligger endast för 38 personer. Det är resultaten för dessa 38 personer som redovisas i följande punkter.

- Endast 20 procent av deltagarna kunde beredas praktikplats hos annan arbetsgivare än Myrorna. Enligt målsättningen skulle 60 procent av deltagarna komma till praktikplats hos annan anordnare än Myrorna.
- Sammanlagt fem personer har fått arbete, varav tre tidigare hade a-kassa och två ekonomiskt bistånd. Det innebär att 13 procent av deltagarna har fått en anställning, att jämföra med målet för insatsen, minst 30 procent.

- För de flesta deltagarna (21 personer eller 56 procent) har den upplevda hälsan förbättrats, för några (7 personer eller 18 procent) har den försämrats och för övriga 10 personer var den oförändrad. Slående är att ingen vid den avslutande mätningen uppvisade ett barometervärde under 50, i motsats till den första mätningen då nästan var sjätte deltagare uppvisade värden under 50.
- Det var framför allt bland kvinnorna som den genomsnittliga upplevda hälsan ökat. Det var också kvinnorna som från början hade de lägsta värdena på upplevd hälsa.
- Deltagarna har vidare besvarat en fråga om insatsen har medfört att deras livssituation försämrats eller förbättrats. Ingen har angett någon försämring och tre fjärdedelar har angett en förbättring.

Om rapporten

Antalet personer som börjat i Myrstigens verksamhet uppgick till 62 personer, varav fem personer under 2007. Av dessa har 42 personer avslutat programmet. För fyra av dessa föreligger ingen information om försörjning efter avslut, och inte heller svar på utvärderingsfrågorna. Dessa personer utelämnas därför i redovisningen av situationen efter avslutad insats. Inledningsvis presenteras emellertid en del uppgifter om deltagargruppen som helhet. Presentationen bör ses som en redovisning och inte en analys, eftersom siffermaterialet inte är tillräckligt stort för att annat än i enstaka sammanhang tillåta slutsatser om eventuella samband mellan olika bakgrundsfaktorer och utfallet. Resultaten går ofta i den riktning man kan förvänta sig utifrån de aktuella bakgrundsvariablerna, men är mestadels inte statistiskt säkerställda. De rapporterade resultaten skall inte ses som en utvärdering av verksamheten. För att genomföra en utvärdering skulle vi ha behövt jämföra med resultaten för en grupp av individer i jämförbar situation, men som inte fått del av verksamheten. Någon sådan grupp har vi dock inte haft tillgång till.

Bakgrundsuppgifter

Nedan redovisas hur försörjningssituation, upplevd hälsa och andra bakgrundsuppgifter ser ut då deltagarna börjar i Myrstigen. Myrstigens målgrupp är personer som bland annat har otillräckliga kunskaper i svenska. Följaktligen är det inte förvånande att nästan alla deltagare i Myrstigen var födda utanför Sverige. Ingen av de 62 personerna var född i Sverige. Kvinnorna var i klar majoritet. Två tredjedelar av gruppen var kvinnor. Endast 20 deltagare var män.

Åldersfördelningen framgår av tabell 1. Medelåldern är 45 år och färre än var femte deltagare är under 35. Medelåldern är något högre bland männen än bland kvinnorna, 46 år respektive 44 år.

Tabell 1 Deltagarnas åldersfördelning

Ålder	Antal	Procent
20 - 34	11	18
35 - 49	29	47
50 - 64	22	35
Total	62	100

44 procent av deltagarna var sammanboende med barn (tabell 2). Var femte var ensamstående med barn.

Tabell 2 Deltagarnas fördelning efter hushållstyp

Hushållstyp	Antal	Procent
Uppgift saknas	1	2
Ensamstående med barn (0 - 19 år)	13	21
Ensamstående utan barn	10	16
Sammanboende med barn (0 - 19 år)	27	44
Sammanboende utan barn	11	18
Total	62	100

Deltagarnas utbildning framgår av tabell 3. Majoriteten av deltagarna (52 procent) har högst 9-årig grundskola. 29 procent har eftergymnasial utbildning. Männerna har en i genomsnitt längre utbildning, 35 procent med eftergymnasial utbildning mot 26 procent bland kvinnorna.

Tabell 3 Deltagarnas fördelning efter högsta utbildning

Högsta utbildning	Antal	Procent
Ingen skolutbildning	5	8
Folkskola	16	26
Grundskola -9 år	11	18
Gymnasium 0 - 2 år	2	3
Gymnasium 2 - år	10	16
Eftergymnasial utbildning < 3 år	10	16
Eftergymnasial utbildning > 3 år	8	13
Total	62	100

Förutom språkproblem hade drygt hälften av deltagarna specifika fysiska och/eller psykiska besvär som bidragande orsak till insatsen. Kvinnorna var överrepresenterade bland dessa deltagare (tabell 4).

Tabell 4 Deltagarnas fördelning efter orsak till insats

Orsak till insats förutom språkproblem	Antal	Procentuell fördelning	Andel kvinnor
Ingen uppgift	1	2	100
Inga övriga orsaker	29	47	45
Fysiska besvär	17	27	88
Psykiska besvär	7	11	71
Missbruksproblem	0	0	-
Fysiska och psykiska besvär	8	13	100
Fysiska besvär och missbruksproblem	0	0	-
Psykiska besvär och missbruksproblem	0	0	-
Fysiska och psykiska besvär och missbruksproblem	0	0	-
Totalt	62	100	68

Deltagarnas försörjningssituation framgår av tabell 5. Majoriteten av deltagarna har antingen ekonomiskt bistånd från kommunen eller a-kassa. Kvinnorna är överrepresenterade i alla kategorier utom ekonomiskt bistånd från kommunen.

Tabell 5 Deltagarnas fördelning efter försörjningssituation vid insatsens start

Försörjningssituation	Antal	Procentuell fördelning	Andel kvinnor
Ingen uppgift	1	2	0
A-kassa	23	37	74
Sjukpeng	3	5	100
Sjuk- o aktiv ersättn	7	11	86
Ekonomiskt bistånd	24	39	54
Ek bistånd + Arbete	1	2	0
Ek bistånd + Sjukpeng	1	2	100
Ek bistånd + sjuk- o aktivitetsersättning	1	2	100
Annat	1	2	100
Total	62	100	68

Utfallet av hälsobarometern framgår av tabell 6. Det genomsnittliga barometervärdet är 65. I tabellens sista kolumn anges den kumulativa procenten. 50 procent av deltagarna redovisar barometervärden som ligger på 65 eller därunder. Endast 30 procent har ett barometervärde på 90 eller däröver. Men det är stora skillnader mellan könen. Endast 21 procent av kvinnorna har värden på 90 eller däröver, mot 50 procent bland männen, och 64 procent av kvinnorna har ett barometervärde på högst 65, mot 20 procent bland männen.

Tabell 6 Hälsobarometer vid insatsens start

Barometervärde	Antal	Procent	Kumulativ Procent
10	1	2	2
15	1	2	3
20	1	2	5
25	1	2	6
30	4	6	13
35	1	2	15
40	8	13	27
50	7	11	39
55	1	2	40
60	5	8	48
65	1	2	50
70	4	6	56
75	3	5	61
80	5	8	69
90	8	13	82
98	3	5	87
100	8	13	100
Total	62	100	100

Som man kan förvänta varierar den upplevda hälsan med orsaken till samverkansinsatsen, med det högsta genomsnittet bland ospecificerade orsaker och det lägsta bland personer med både fysiska och psykiska besvär.

Tabell 7 Upplevd hälsa efter orsak till insats

Orsak till insats	Barometer- värde	Antal personer
Ingen uppgift	40	1
Ingen bidragande orsak till insatsen	78	29
Fysiska besvär	57	17
Psykiska besvär	62	7
Fysiska och psykiska besvär	41	8
Totalt	65	62

Motsvarande uppgifter när man delar upp deltagarna efter ersättningsform framgår av tabell 8. Som man kunde förvänta sig skiljer sjuk- och aktivitetsersättning ut sig med ett lågt genomsnitt.

Tabell 8 Upplevd hälsa efter försörjningssituation vid insatsens start

Försörjningssituation vid insatsens start	Genomsnitt	Antal personer
Ingen uppgift	80	1
A-kassa	76	15
Sjukpeng	78	2
Sjuk- o aktiversättn	55	4
Ekonomiskt bistånd	70	14
Ek bistånd + Arbete	90	1
Ek bistånd + Sjukpeng	20	1
Samtliga	71	38

Som nämndes inledningsvis har 42 personer avslutat sitt deltagande i Myrstigen. I stort sett alla som avslutat har fullföljt eller avbrutit planerat. Endast en person har avbrutit oplanerat (tabell 9).

Tabell 9 Deltagarnas fördelning efter avslutad insats

Avslut	Antal	Procent
Ej avbrutit	20	32
Fullföljt	21	34
Avbrutit planerat	20	32
Avbrutit oplanerat	1	2
Total	62	100

Insatsen har varit utbildning för samtliga 41 personer som det finns uppgift om. Uppgift om praktikplats föreligger för 37 personer, varav 30 personer eller 81 procent hade praktik hos Myrorna och fyra hos privat arbetsgivare. Bland målen för insatsen angavs att minst 60 procent av deltagarna skulle komma till annan praktikplats än Myrorna. Detta mål är alltså inte uppfyllt.

Situationen när man slutat programmet

Fördelningen efter utkomst före och efter programmet framgår av tabell 10 och 11. Sammanlagt fem personer har fått arbete, varav tre tidigare hade a-kassa och två ekonomiskt bistånd. De bägge personer som tidigare hade sjukpenning har övergått till sjuk- och aktivitetsersättning. Av de fyra som tidigare hade sjuk- och aktivitetsersättning har en övergått till a-kassa och en till ekonomiskt bistånd. För de övriga två finns ingen uppgift. Ingen deltagare har således sjukpenning efter insatsen.

Bland målen för insatsen angavs att minst 30 procent av deltagarna efter avsluta skulle ha en anställning. De fem personer som fått arbete utgör 13 procent av deltagarna, alltså inte i nivå med målsättningen.

Tabell 10 Deltagarnas fördelning efter försörjningssituation före och efter insats

Försörjning	Före	Efter
Ingen uppgift	1	3
Arbete, osubv	0	5
A-kassa	15	13
Sjukpeng	2	0
Sjuk- o aktiv ersättn	4	2
Ekonomiskt bistånd	14	14
Ek bistånd + Arbete	1	1
Ek bistånd + Sjukpeng	1	0
Total	38	38

Tabell 11 Försörjningssituation före och efter insats

Försörjnings-situation före insats	Försörjningssituation efter insats						Total
	Ingen uppgift	Arbete, osubv	A-kassa	Sjuk- o aktiv ersättn	Ekonomiskt bistånd	Ek bistånd + Arbete	
Ingen uppgift	0	0	1	0	0	0	1
A-kassa	0	3	10	0	2	0	15
Sjukpeng	0	0	0	2	0	0	2
Sjuk- o aktiv ersättn	2	0	1	0	1	0	4
Ekonomiskt bistånd	1	2	1	0	10	0	14
Ek bistånd + Arbete	0	0	0	0	0	1	1
Ek bistånd + Sjukpeng	0	0	0	0	1	0	1
Total	3	5	13	2	14	1	38

Motsvarande uppgifter för kvinnor och män framgår av tabell 12. De två kvinnor som övergått till arbete hade tidigare a-kassa. Två män med ekonomiskt bistånd och en man med sjuk- och aktivitetsersättning har övergått till arbete.

Tabell 12 Deltagarnas fördelning efter försörjningssituation före och efter insats och efter kön

Försörjning	Kvinnor		Män	
	före	efter	före	efter
Ingen uppgift	0	2	1	1
Arbete, osubv	0	2	0	3
A-kassa	11	9	4	4
Sjukpeng	2	0	0	0
Sjuk- o aktiv ersättn	3	2	1	0
Ekonomiskt bistånd	6	8	8	6
Ek bistånd + Arbete	0	0	1	1
Ek bistånd + Sjukpeng	1	0	0	0
Total	23	23	15	15

Genomsnittsåldern för de som fått arbete ligger på 46 år, alltså något högre än genomsnittet, 44 år.

Försörjning efter avslutad insats fördelat efter olika orsaker till insatsen framgår av tabell 13. Tre personer hade fått arbete bland dem som inte hade någon bidragande orsak till insatsen, och i övrigt en med fysiska besvär och en med psykiska besvär.

Tabell 13 Försörjning efter avslutad insats, fördelat efter orsak till insats

Försörjning efter avslutad insats	Orsak till insats				Total
	Ingen bidragande orsak	Fysiska besvär	Psykiska besvär	Fysiska och psykiska besvär	
Ingen uppgift	1	2	0	0	3
Arbete, osubv	3	1	1	0	5
A-kassa	8	4	0	1	13
Sjuk- o aktiv ersättn	0	0	1	1	2
Ek bistånd	8	2	1	3	14
Ek bistånd + Arbete	0	0	1	0	1
Total	20	9	4	5	38

Förändring av upplevd hälsa

Upplevd hälsa vid insatsens start och efter avslutad insats redovisas i tabell 14 i bilagan. För de flesta deltagarna (21 personer eller 57 procent) har den upplevda hälsan förbättrats, för några (7 personer) har den försämrats, och för ytterligare 10 personer var den oförändrad. Där en försämring har skett har deltagarna uppgett att de är oroliga inför att de är utan arbete efter praktiken på Myrorna och i ett fall har en nära anhörigs död påverkat svaret kraftigt. Det genomsnittliga barometervärdet har ökat från 70 till 78, vilket dock inte är en statistiskt säkerställd förändring. Slående är emellertid att ingen vid den avslutande mätningen uppvisade ett barometervärde under 50, i motsats till den första mätningen då nästan var sjätte deltagare uppvisade värden under 50.

I målsättningen för verksamheten angavs att minst 90 procent av deltagarna skulle anse att deras hälsa förbättrats efter genomförd insats. Detta mål är inte uppfyllt. Men målsättningen ifråga kan diskuteras. Sex personer har redan vid den första mätningen det maximala värdet 100 och kan alltså inte vid nästa mätning rapportera en förbättrad hälsa. Redan detta förhållande innebär att det är omöjligt att uppnå det aktuella målet. Vidare, även vid barometervärden på 90 – 95, som ju ändå är högt upp i skalan, kan man fråga sig hur realistiskt det är att räkna med ännu högre värden. Man kan också notera att fysiska/och eller psykiska besvär angetts som bidragande orsak till insatsen i mindre än hälften av fallen.

Kanske skulle det vara lämpligare att för målformuleringen ta sin utgångspunkt för hur det ser ut för en normalpopulation med liknande sammansättning på ålder och kön?

Det är framför allt bland kvinnorna som den genomsnittliga upplevda hälsan ökat, från 65 till 76, medan barometervärdena bland männen var 79 respektive 81.

Deltagarnas omdömen om verksamheten

Deltagarna har besvarat ett antal frågor om hur de upplevt verksamheten.

På frågan ”Var insatsen över/under din förväntan?” har den helt övervägande andelen svarat att insatsen var över förväntan (tabell 15 i bilagan). På en tiogradig skala ligger omdömena i genomsnitt på 8, och endast 13 procent svarade som förväntat (5 på skalan) eller därunder.

De flesta har stor förväntan på att hitta ett arbete efter praktiken på Myrorna och i ett tvåårsperspektiv förväntar sig 33 av 38 deltagare att arbeta, hel- eller deltid.

Tabell 14 Upplevd hälsa vid insatsens start och efter avslutad insats, antal personer

Hälsobarometer vid insatsstart	Hälsobarometer vid insatsslut										Total
	50	60	65	70	75	80	90	95	98	100	
10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
20	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
30	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
35	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
40	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
50	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3
60	1	0	0	3	0	1	0	0	0	0	5
65	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
70	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	3
75	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
80	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	3
90	0	1	0	0	0	2	1	1	1	1	7
98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
100	1	1	0	0	0	0	0	1	0	3	6
Total	6	2	2	7	1	4	2	3	1	9	37

Tabell 15 Svar på frågan "Var insatsen över/under din förväntan?". Svaren gavs på en tiogradig skala där 5 var "Som förväntat", under 5 "under förväntan" och över 5 "över förväntan".

Var insatsen över/under förväntan?	Antal	Procent	Kumulativ Procent
3	1	3	3
5	3	8	11
6	9	24	35
7	1	3	38
8	6	16	54
9	3	8	62
10	14	38	100
Total	37	100	100

De flesta deltagarna anser också att de hade goda möjligheter att påverka genomförandet av insatsen. Genomsnittet på den 10-gradiga skalan ligger på 7 och endast 24 procent ligger på värdet 5 eller lägre.

Tabell 16 Svar på frågan "Hade du små eller stora möjligheter att påverka genomförandet av insatsen?", tio-gradig skala där 1="mycket små möjligheter" och 10="mycket stora möjligheter"

Möjlighet att påverka genomförandet av insatsen	Antal	Procent	Kumulativ Procent
1	1	3	3
2	2	6	8
3	1	3	11
4	1	3	13
5	4	11	24
6	7	18	42
7	3	8	50
8	8	21	71
9	2	6	76
10	9	24	100
Total	38	100	100

Endast 13 personer har gett betyg på själva insatsen p.g.a att frågan har lagts till i ett senare skede av uppföljningen. Det genomsnittliga betyget ligger på 7,5 (tabell 17).

Tabell 17 Betyg på själva insatsen, tio-gradig skala där 1="mycket dålig" och 10="mycket bra"

Betyg på själva insatsen	Antal	Procent	Kumulativ Procent
5	2	15	15
6	4	31	46
8	3	23	69
10	4	31	100
Total	13	100	100

Deltagarna har vidare besvarat en fråga om insatsen har medfört att deras livssituation försämrats eller förbättrats (tabell 18). Genomsnittet ligger på 7 på en 10-gradig skala. Ingen har angett någon försämring och tre fjärdedelar har angett en förbättring.

Tabell 18 "Har insatsen medfört att din livssituation försämrats eller förbättrats", tio-gradig skala där 1="försämrats mycket", 5="ingen förändring" och 10="förbättrats mycket"

Har livssituationen försämrats eller förbättrats	Antal	Procent	Kumulativ Procent
5	9	24	24
6	6	16	39
7	5	13	53
8	7	18	71
9	4	11	82
10	7	18	100
Total	38	100	100

Man skulle kunna tro att livssituationen skulle ha förbättrats mest bland dem som erhållit arbete. Så är emellertid inte fallet. Uppfattningen att livssituationen förbättrats återfinns i alla kategorier av försörjning (tabell 19).

Tabell 19 Fördelning av svaren på frågan "Har insatsen medfört att din livssituation försämrats eller förbättrats" efter försörjning vid avslutad insats

Försörjning efter avslutad insats	Bedömning av hur livssituation förändrats						Total
	5	6	7	8	9	10	
Ingen uppgift	0	0	2	1	0	0	3
Arbete, osubv	2	1	0	0	1	1	5
A-kassa	2	3	0	3	1	4	13
Sjuk- o aktiv ersättn	1	0	0	1	0	0	2
Ekonomiskt bistånd	4	2	3	2	1	2	14
Ek bistånd + Arbete	0	0	0	0	1	0	1
Total	9	6	5	7	4	7	38

Man kan inte heller se något samband mellan förändring i upplevd hälsa och uppfattningen om hur livssituationen förändrats (tabell 20).

Tabell 20 Genomsnittlig förändring i upplevd hälsa¹ efter svar på frågan "Har insatsen medfört att din livssituation försämrats eller förbättrats" (efter bedömning av hur insatsen påverkat livssituationen)

Bedömning av hur livssituation förändrats	Genomsnittlig förändring av upplevd hälsa	Antal personer
5	7	8
6	13	6
7	3	5
8	3	7
9	27	4
10	-3	7
Samtliga	7	37

Deltagarnas förväntningar för det närmaste halvåret framgår av tabell 21. De flesta förväntade sig att börja ett nytt arbete eller studera.

Tabell 21 Vad förväntar du dig kunna uppnå under den närmaste tiden (kommande halvår).

Vad förväntar du dig kunna uppnå under den närmaste tiden	Antal personer
Att fortsätta/återgå till mitt ordinarie arbete	1
Att fortsätta/återgå till min ordinarie arbetsgivare med nya arbetsuppgifter	0
Att börja ett nytt arbete	20
Att börja utbildning	10
Att få sysselsättning eller arbetsträning	7
Jag har ingen förväntning	0
Annat	0
Totalt	38

I ett tvåårsperspektiv förväntar sig 33 av 38 deltagare att arbeta, hel- eller deltid.

¹ Hälsobarometervärde vid insatsens avslut minus hälsobarometervärde vid insatsens start

Tabell 22 "Hur tror du att din situation är om två år?"

Hur tror du att din situation är om två år?	Antal personer
Arbetar heltid	30
Arbetar deltid	3
Arbetslös med A-kassa	0
Arbetslös med Ek bistånd från kommunen	2
Studerar	1
Är sjukskriven	0
Har sjukersättning/aktivitetsersättning	1
Annat	1
Totalt	38